

**R E P U B L I K A
S L O V E N I J A
V I Š J E
D E L O V N O
I N S O C I A L N O
S O D I Š Č E**

VDSS sodba Pdp 880/2013

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

ECLI: ECLI:SI:VDSS:2013:PDP.880.2013

Evidenčna številka: VDS0011125

Datum odločbe: 19.09.2013

Senat: Silva Donko (preds.), Borut Vukovič (poroč.), Valerija Nahtigal Čurman

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: redna odpoved pogodbe o zaposlitvi - poslovni razlog - vzgoja in izobraževanje

Zveza: ZOFVI člen 115. ZDR člen 88, 88/1, 88/1-1. KPVIK člen 38, 39, 41.

Jedro

Zmanjšanje števila vpisanih dijakov in posledično zmanjšanje števila oddelkov pomeni ekonomski pa tudi organizacijski razlog, zaradi katerega je prenehala potreba po opravljanju določenega dela pod pogoji pogodbe o zaposlitvi, v konkretnem primeru potreba po delu učitelja angleščine, ki ga je opravljala tožnica (1. alineja prvega odstavka 88. člena ZDR). Obenem pa navedeno predstavlja poslovni razlog za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi tudi po specialnem predpisu, saj 115. člen ZOFVI izrecno določa, da se za poslovne razloge po tem zakonu štejejo spremembe programov vzgoje in izobraževanja, standardov in normativov, izobraževalnih pogojev in zmanjšanje obsega vpisa.

Izrek

Pritožba se zavrne in se v izpodbijanem delu potrdi sodba sodišča prve stopnje.

Tožnica sama krije svoje stroške pritožbenega postopka.

Obrazložitev

Z izpodbijano sodbo je sodišče prve stopnje zavrnilo tožničin zahtevek za ugotovitev nezakonitosti redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi tožnici z dne 16. 8. 2012 ter za ugotovitev, da tožnici delovno razmerje še traja; zavrnilo pa je tudi zahtevek, da se toženi stranki naloži, da tožnico pozove nazaj na delo, jo za čas od 30. 10. 2012 pa do ponovnega dela, ko tožnica ne bo delala, prijavi v zavarovanje in ji prizna vse pravice iz delovnega razmerja, vključno s plačo z zakonitimi zamudnimi obrestmi od vsakokratne zapadlosti posameznega zneska plače v plačilo, to je od 15. v mesecu (točka I izreka). Odločilo je, da tožnica sama krije svoje stroške postopka (točka II izreka), prav tako stranski intervenient (točka III izreka).

Zoper takšno sodbo se tožnica pritožuje iz vseh treh pritožbenih razlogov, navedenih v prvem odstavku 338. člena Zakona o pravdnem postopku (ZPP, Ur. l. RS, št. 26/1999 s spremembami). Navaja, da ne soglaša s stališčem sodišča prve stopnje, da je tožena stranka odpoved pogodbe o zaposlitvi podala znotraj 6 mesečnega roka ter da toženi stranki ni bilo potrebno zmanjšati števila zaposlenih že ob prvem zmanjšanju števila dijakov, češ da je v prosti presoji delodajalca, da sam presodi, kdaj se razmere tako spremenijo, da je odpuščanje potrebno. Po stališču sodišča prve stopnje, naj bi bilo ključno zmanjšanje števila učencev v šolskem letu 2012/2013 za 74 dijakov, kar naj bi narekovalo zmanjšanje števila oddelkov in zmanjšanje števila ur. Manjši vpis pri toženi stranki je bil prisoten že skozi daljše časovno obdobje. Iz podatkov Ministrstva za A. izhaja, da se je vpis pri toženi stranki v zadnjih sedmih letih zmanjšal za 500 dijakov. Vodstvo tožene stranke je to uravnavalo s tako imenovano solidarnostjo med zaposlenimi. Posamezni učitelji, med njimi tudi tožnica, so na ta račun prejeli manjše plače. Navedeno pomeni, da so razlogi, na podlagi katerih bi tožena stranka lahko uvedla postopek redne odpovedi, nastopili več kot 6 mesecev, preden je tožena stranka tak postopek uvedla. Tožena stranka je tako zamudila prekluzivni 6 mesečni rok, v katerem mora delodajalec na podlagi šestega odstavka 88. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR, Ur. l. RS, št. 42/2002) podati odpoved. Tožnica predlaga, da pritožbeno sodišče izpodbijano sodbo spremeni tako, da njenemu zahtevku v celoti ugodi, podredno pa, da jo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

Tožena stranka je v odgovoru na pritožbo prerekala pritožbene navedbe in predlagala, da drugostopenjsko sodišče pritožbo zavrne kot neutemeljeno.

Pritožba ni utemeljena.

Na podlagi drugega odstavka 350. člena ZPP je pritožbeno sodišče izpodbijani del prvostopenjske sodbe (tožnica ne more imeti interesa za izpodbijanje odločitve, da stranski intervenient sam krije svoje stroške postopka) preizkusilo v mejah razlogov, ki so navedeni v pritožbi, pri tem pa je po uradni dolžnosti pazilo na bistvene kršitve določb pravnega postopka iz 1., 2., 3., 6., 7., 11. točke, razen glede obstoja in pravilnosti pooblastila za postopek pred sodiščem prve stopnje ter 12. in 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP in na pravilno uporabo materialnega prava.

Pritožba uvodoma sicer uveljavlja vse tri pritožbene razloge iz prvega odstavka 338. člena ZPP, vendar pa v nadaljevanju obrazloži le pritožbena razloga zmotne ugotovitve dejanskega stanja in zmotne uporabe materialnega prava. Zaradi navedenega je pritožbeno sodišče glede pritožbenega razloga bistvenih kršitev določb pravnega postopka preizkusilo le, ali je podana katera od bistvenih kršitev določb pravnega postopka, na katere pazi po uradni dolžnosti, vendar takšnih kršitev ni ugotovilo.

Zmotno je pritožbeno stališče, da je poslovni razlog za odpoved tožničine pogodbe o zaposlitvi nastal že pred zaključenim vpisom za šolsko leto 2012/2013, češ da se je v tem letu vpis zmanjšal za 74 dijakov, v prejšnjih (šestih) letih pa se je vpis zmanjšal za 430 dijakov, skupaj torej za okrog 500 dijakov v zadnjih sedmih letih. Pritožbeno sodišče je že večkrat zavzelo stališče, da delodajalec odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga ni dolžan dati že ob prvih znakih, ki kažejo na slabše poslovanje, na primer že ob prvi izkazani izgubi in da mu ni mogoče očitati, da je odpoved, ki se na primer sklicuje na poslovanje z izgubo, podana prepozno zgolj zato, ker je podana po večih letih takšnega poslovanja. Podobno velja tudi glede zmanjšanja števila vpisanih dijakov. Od tožene stranke ni možno zahtevati, da bi, pod grožnjo zamude prekluzivnega 6 mesečnega roka iz šestega odstavka 88. člena ZDR, odpoved morala podati že pred sedmimi leti, ko je prvič prišlo do zmanjšane števila vpisanih dijakov. Razen tega tožnica spregleda, da je zmanjšanje števila

vpisanih dijakov v šolskem letu 2012/2013 povzročilo tudi organizacijske spremembe pri toženi stranki, saj je tako iz obvestila o pričetku postopka ugotavljanja presežka na delovnem mestu učitelja angleščine (priloga A9), kot iz izpodbijane redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga (priloga A8) razvidno, da bo zaradi manjšega vpisa prišlo do organizacijskih sprememb tako, da bo tožena stranka namesto do takratnih 54 oddelkov v šolskem letu 2012/2013 oblikovala le še največ 46 oddelkov. Nedvomno je, da sta ekonomski razlog (zmanjšanje števila vpisanih dijakov za 74) kot organizacijski razlog (zmanjšanje števila oddelkov) nastala šele v okviru priprav za šolsko leto 2012/2013, konkretno dne 4. 6. 2012, ko je kolegij ravnateljev na podlagi prejetih prijav za vpis in dejstva, da ministrstvo ni dalo soglasja k razpisu v program gastronomija ter predvidenega števila vseh dijakov, ki bodo vpisani v šolsko leto 2012/2013, ugotovil, da bo tožena stranka v novem šolskem letu imela manjše število oddelkov, kar posledično pomeni zmanjšanje obsega ur.

Ni možno slediti tožbeni navedbi, da je poslovni razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi nastal že v letu 2007, kar naj bi bilo razvidno iz odpovedi, ki jo je tožena stranka podala 9. 7. 2007 (priloga A12). Res je šlo v obeh primerih za odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, vendar to pomeni le, da je šlo za enak, ne pa tudi isti razlog za odpoved. Odpoved v letu 2007 je bila podana zaradi ukinitve programa administrator in iztekanja programov ekonomski tehnik, ekonomska gimnazija in pomočnik konfekcionarja, zaradi česar je bilo na razpolago skupno 58,19 ur, kar je predstavljajo 97 % obveznost za tri učitelje in bi bilo potrebno ugotoviti enega presežnega delavca. Izpodbijana odpoved pogodbe o zaposlitvi pa je bila podana zaradi zmanjšane števila vpisanih dijakov v šolskem letu 2012/2013 in posledičnega zmanjšanja skupnega števila oddelkov, kakor je to že razloženo zgoraj.

Glede na pravilno ugotovljeno dejansko stanje je sodišče prve stopnje pravilno uporabilo materialno pravo, ko je štelo, da je bil podan poslovni razlog za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi v smislu določb prve alineje prvega odstavka 88. člena ZDR in 115. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI, Ur. l. RS, št. 12/1996 s spremembami). Prva alineja prvega odstavka 88. člena ZDR določa, da so razlogi za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi delavcu s strani delodajalca: prenehanje potreb po opravljanju določenega dela pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi, zaradi ekonomskih, organizacijskih, tehnoloških, strukturnih ali podobnih razlogov na strani delodajalca (poslovni razlog). Zmanjšanje števila vpisanih dijakov in posledično zmanjšanje števila oddelkov prav gotovo pomeni ekonomski pa tudi organizacijski razlog, zaradi katerega je prenehala potreba po opravljanju določenega dela pod pogoji pogodbe o zaposlitvi, v konkretnem primeru potreba po delu učitelja angleščine. Obenem pa navedeno predstavlja poslovni razlog za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi tudi po specialnem predpisu, saj 115. člen ZOFVI izrecno določa, da se za poslovne razloge po tem zakonu štejejo spremembe programov vzgoje in izobraževanja, standardov in normativov, izobraževalnih pogojev in zmanjšanje obsega vpisa.

Sodišče prve stopnje je materialno pravo pravilno uporabilo tudi v zvezi z vprašanjem, ali izpodbijana odpoved pogodbe o zaposlitvi zakonita, glede na določbe 38., 39. in 41. člena kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji (KPVIZ, Ur. l. RS, št. 52/94 s spremembami). V skladu z 38. členom KPVIZ je tožena stranka pri določitvi presežne delavke pravilno upoštevala seštevek točk po vseh kriterijih. Seštevek točk po vseh kriterijih je bil najnižji pri tožnici (dejanskih ugotovitev v zvezi z določitvijo točk po posameznih kriterijih pritožba niti ne izpodbija), zato je tožena stranka odpoved pravilno podala tožnici. Tožena stranka je pri točkovanju upoštevala kriterije, kot so določeni v 39. členu KPVIZ, to je delovno uspešnost, strokovno izobrazbo, naziv, delovne izkušnje za delo, ki ga delavec opravlja, doseženo delovna doba ter socialno stanje. Sodišče prve stopnje je utemeljeno zavrnilo tožničin očitke, da ocenjevanje ni potekalo v skladu z določbami 41. člena KPVIZ. Prvi odstavek 41. člena KPVIZ namreč določa, da se kriteriji upoštevajo na podlagi dokumentiranih podatkov, s katerimi razpolaga zavod oziroma jih na podlagi poziva posredujejo delavci. V zvezi s tem sodišče prve stopnje pravilno ugotavlja, da je bila tožnica 15. 6.

2012 pozvana na predložitev dokumentacije in podatkov, potrebnih za ocenitev kriterijev zdravstvenega in socialnega stanja. S podatki glede ostalih kriterijev pa je tožena stranka že razpolagala in tožnica tem podatkom, z izjemo upoštevanja delovne uspešnosti, niti ni ugovarjala. Delovna uspešnost je bila upoštevana v skladu z določbo 1. točke 39. člena KPVIZ, pri čemer je bilo v sporazumu, ki sta ga sklenila sindikat in direktorica tožene stranke, izrecno določeno, da se bodo za oceno delovne uspešnosti uporabili ocenjevalni listi za leto 2011.

Pritožbeno sodišče ugotavlja, da s pritožbo uveljavljeni razlogi niso podani, prav tako ne razlogi, na katere pritožbeno sodišče pazi po uradi dolžnosti, zato je na podlagi 353. člena ZPP pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno in v izpodbijanem delu potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

Tožnica s pritožbo ni uspela, zato v skladu z načelom odgovornosti za uspeh, kot ga določa 154. člen ZPP, sama krije svoje stroške pritožbenega postopka.

Datum zadnje spremembe: 14.11.2013